
Metody prosazování genderové rovnosti

Tři základní přístupy k podpoře GR

Projekty jako metoda

Petra Havlíková z podkladů Ivy Šmídové a Martiny
Kampichler

GEN108

Metody prosazování genderové rovnosti

Roviny prosazování genderové rovnosti

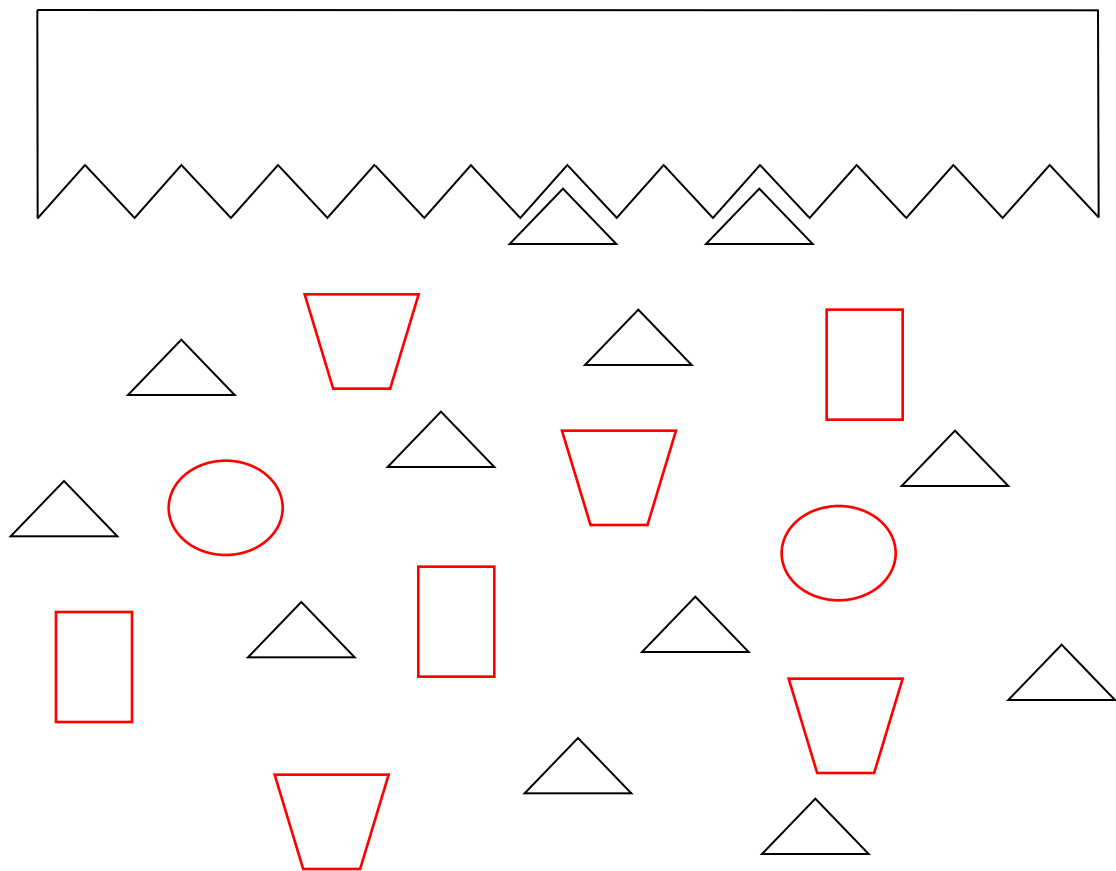
- Veřejná správa
 - Vláda
 - Ministerstva
 - Veřejná ochránkyně práv
 - Kraje, obce
 - Další
- Občanská angažovanost
- Neziskové organizace
- Společenská odpovědnost - firmy
- Mezinárodní organizace
 - Evropská unie
 - OSN
- Akademická sféra
- Každodenní život

Individuální reflexe genderových nerovností

- Zkuste vyjmenovat největší nerovnosti mezi muži a ženami, které osobně pociťujete.
- Pracujte:
 - 3 minuty samostatně si zapisujte
 - 5 min diskutujte ve skupinách

Rovnost ve smyslu stejnosti

- **Řeší:**
 - "**přímou diskriminaci**" → pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu jejího pohlaví, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci
 - Např.: „Ženy“ jsou vyloučeny z jistých sfér či institucí; nemají ve srovnání s „muži“ stejná práva a mají odlišné postavení v legislativě
- **Cíl:**
 - inkluze, na základě
 - **Rovného zacházení:** pro všechny (nezávisle na pohlaví) mají platit stejné zákony a stejná pravidla → formální rovnost
 - **Rovných příležitostí:** všichni (nezávisle na pohlaví) mají mít ve společnosti stejné možnosti (např. ohledně vzdělání, zapojení do pracovního trhu atd.)
- **Instrumenty:**
 - Soustředí se na procesy (ne na výsledky)
 - Zakotvení principu rovného zacházení a rovnoprávnosti v legislativě
- **Kritika:**
 - Předpokládá, že existující pravidla, která mají platit pro všechny, jsou (genderově) neutrální a univerzální platné
 - odlišnosti/partikularity jsou soukromé záležitosti: neuznává propojení mezi uplatněním „neutrálních - univerzálních“ pravidel a konstrukcí hierarchické diference

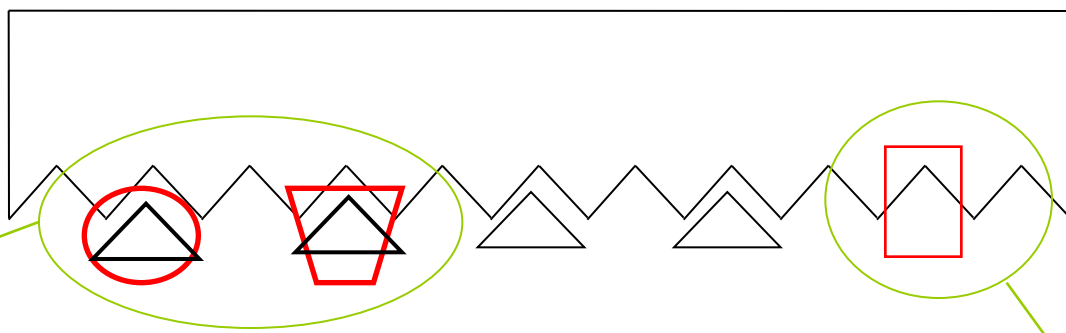
Existují různé faktory, které mohou mít vliv na „naše tvary“, které se pak v kontextu jistých struktur stávají relevantními: gender, příslušnost k jisté etnické skupině, věk, náboženství, sexuální orientace, sociální vrstva atd.

Rovnost ve smyslu difference/odlišnosti

- Řeší
 - „**nepřímou diskriminaci**“ → pokud by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ...
 - Uznává, že univerzálně platná pravidla nejsou genderově neutrální. Uplatnění těchto „neutrálních-univerzálních“ pravidel neuznává a potlačuje difference „žen“
- Cíl:
 - Převrácení, ve smyslu
 - odlišného zacházení s muži a ženami tak, aby byly zohledněny jejich rozdíly a odlišné životní situace;
 - pozitivního přehodnocení odlišnosti „žen“ a „ženských“ schopností, vlastností a úspěchů
 - Kritika „hegemonních mužských norem“, které ve společnosti převládají
 - soustředí se na výsledky (směřuje k rovnosti de facto) např. ve formě rovné reprezentace žen (ve formě definovaného podílu – kvóty – např. 40 %)

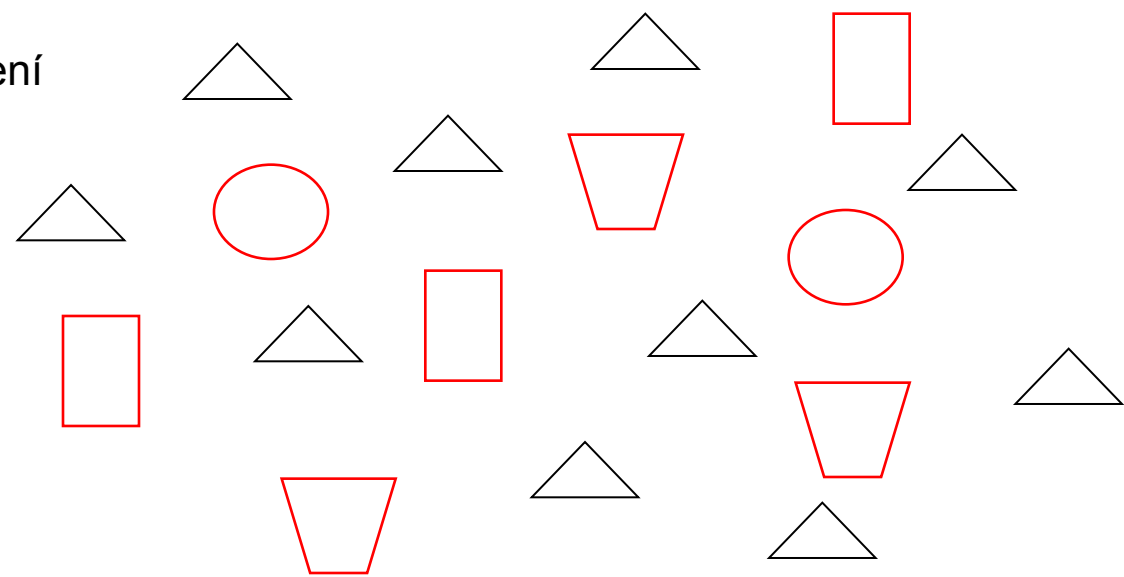
Rovnost ve smyslu difference/odlišnosti

- Instrumenty:
 - definice „žen“ jako politické zájmové skupiny – standpoint „žen“, perspektiva „žen“: artikulace a uznání difference
 - pozitivní opatření ve formě kvót, specifických projektů a politických programů zaměřených na „ženy“
 - úmyslné zvýhodnění určité skupiny, které má za cíl eliminovat a předcházet existující diskriminaci nebo pomoci vyrovnat znevýhodnění, které vychází ze stávajících postojů, chování a struktur.
- Kritika:
 - Pracuje s pojmy (např. „odlišnost žen“), které jsou součástí logiky a praktik, které chce převracet
 - Ženy jsou konstruovány jako homogenní skupina na základě specifických ženských zkušeností
 - Pokus o pozitivní přehodnocení „typických ženských kvalit“ potvrzuje stereotypní představy např. o „ženských“ či „mužských“ vlastnostech, úkolech atd.
 - Soustředí se více na výsledky než na příčiny (řeší spíš kvantitativní reprezentaci než otázku, co způsobuje vyloučení/znevýhodnění žen ve specifickém kontextu)

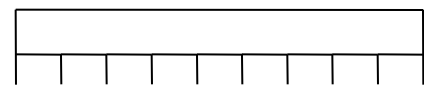

Adaptace na stávající struktury na základě pozitivních opatření

Kvóta k zvyšování participace málo zastoupené skupiny

„převrácení“ se tady vztahuje jen k specifickým situacím, ne na celou strukturu

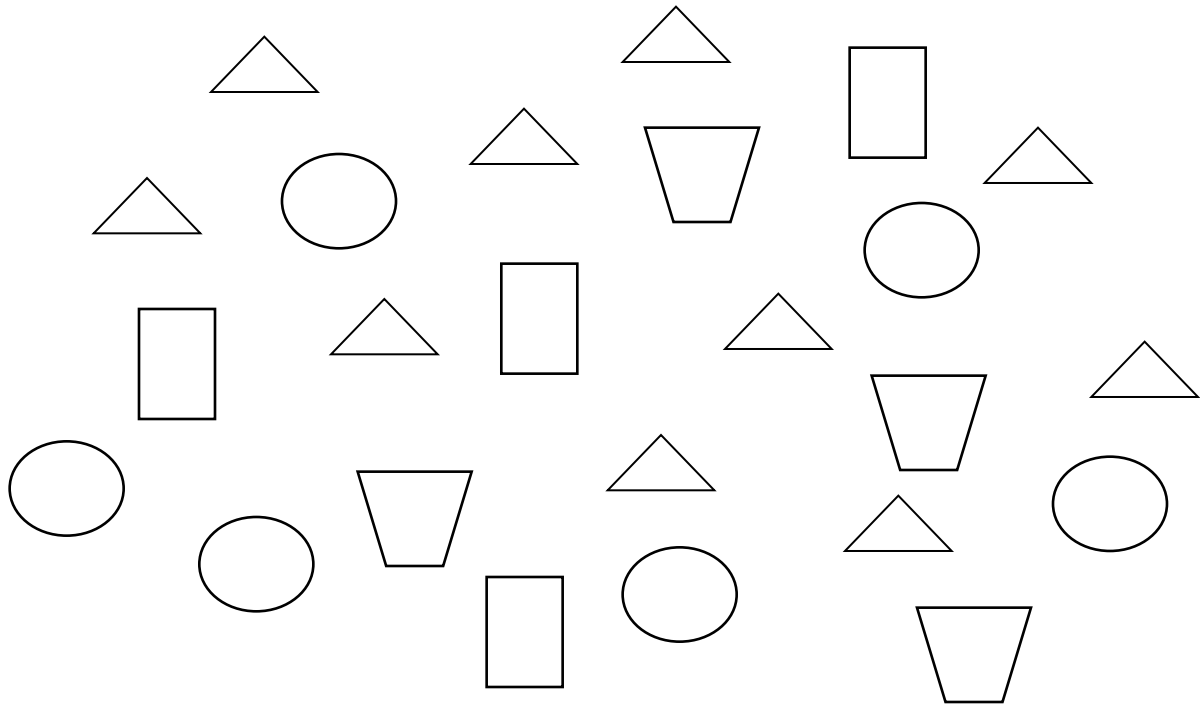
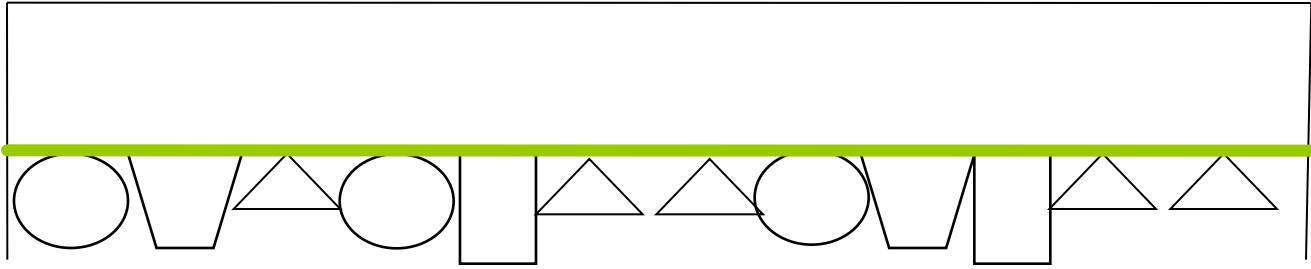

Rovnost ve smyslu diverzity/rozmanitosti

- Řeší:
 - Organizační struktury a pravidla, politická opatření, dominantní myšlenky, postoje a praktiky
 - nejsou genderově neutrální a v důsledku toho působí diskriminačně
 - Uznává, že univerzálně platná pravidla nejsou genderově neutrální. Uplatnění těchto „neutrálních- univerzálních“ pravidel potenciálně neuznává a potlačuje celou řadu „diferencí“
- Cíl:
 - displacement na základě dekonstrukce dichotomie a redefinice pravidel
 - Měnit struktury tak, aby už nepůsobily diskriminačně či jako vylučující
 - Faktory jako gender, příslušnost k jisté etnické skupině, věk, náboženství, sexuální orientace, sociální vrstva atd. by už neměly hrát rozhodující roli

Rovnost ve smyslu diverzity/rozmanitosti

- Instrumenty:
 - Dekonstrukce/rekonstrukce? - nejsou jasně definovány?
 - Gender Mainstreaming (GM) ve smyslu displacement: soustředí se na procesy s ohledem na výsledky
 - zohlednění principu genderové rovnosti/rovnosti mužů a žen ve všech politikách a opatřeních
 - odpovědnost za genderové rovnost/rovnost mužů a žen je na všech politických aktérech
- Kritika:
 - Nejasnosti, v čem spočívá politický program ??
 - Specifické kritiky přístupu gender mainstreamingu – viz termín k tématu GM

Rovnost, stejnost

<http://culturalorganizing.org/the-problem-with-that-equity-vs-equality-graphic/>

Genderová rovnost?!

Čeho vůbec chceme dosáhnout?

- Neexistuje jednotná, stálá definice genderové rovnosti
- Význam a obsah pojmu (genderová) „rovnost“ se liší z historického hlediska a také podle kontextu
 - různé státy, organizace atd., ale také např. politická a veřejná sféra, média, věda, genderová studia ...
- Rovnost mužů a žen = / ≠ genderová rovnost?
 - v ideálním případě je pojem genderová rovnost širší než pojem rovnost mužů a žen (viz Pavlík 2008)
 - v (politické) praxi se tyto pojmy často používají souznačně → kvůli tomu je důležité se kriticky ptát, co se používanými pojmy fakticky rozumí
 - vyjednávání definice genderové rovnosti je politický proces a otázka moci, kdo tento pojem může definovat

Reflexe jiných zkušeností

- Zkuste si ve skupinách představit, že jste:
 - žena v domácnosti původem z Vietnamu, které umí česky na úrovni A2
 - Markéta Šichtářová
- Jaké nerovnosti pociťujete? Diskutujte

Literatura

- Booth, C; C. Bennett. 2002. „Gender Mainstreaming in the European Union. Towards a New Conception and Practice of Equal Opportunities?“ *The European Journal of Women’s Studies* 9 (4): **433-435**. Koldinská, K. 2010 *Gender a sociální právo: rovnost mezi muži a ženami v sociálněprávních souvislostech*. Praha: C.H.Beck
- Squires, J. 2000. *Gender in Political Theory*. Cambridge: Polity Press.
- Smetáčková, I. (ed.) 2015. *Stínová zpráva o stavu genderové rovnosti v České republice v roce 2015*. Praha: Česká ženská lobby. Dostupné: https://czlobby.cz/sites/default/files/dokumenty/stinova_zprava_2015.pdf (kap. 1, 3 a 4)
- Úřad vlády ČR. 2014. *Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020*. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor lidských prav a ochrany menšin.

Projekt a projektové řízení (projekty k genderové rovnosti)

Petra Havlíková GEN108
Metody prosazování genderové rovnosti

Definice projektu

- **Projekt** je časově ohraničená a ucelená sada činností a procesů, jejímž cílem je zavedení, vytvoření nebo změna něčeho konkrétního. Projekt je třeba určitým způsobem řídít a je charakterizován typickými znaky:
- Cíl- projekt musí mít jasný cíl, výsledek či užitek, tedy něco, co má realizovat, vytvořit či změnit
- Čas- projekt je v čase omezený sled činností, obvykle v řádu měsíců
- Jedinečnost - jedná se o neopakovatelný, unikátní sled činností, který vyžaduje specifický způsob řízení -projektové řízení
- Zdroj:<https://managementmania.com/cs/projekt>

Jak postupovat při tvorbě projektu:

- Cíl (versus realita) ->SMART
- Jenže jaký? Před cílem znalost prostředí, analýza, výzkum,..... (díky tomu víme, jestli je to opravdu potřeba, i pro koho a jak to dělat a mnoho dalšího)
- Cílové skupiny - kdo, přes koho, pro koho
- Jak ho dosáhneme? - Aktivity, metody
- Jaký čas na to potřebujeme?
- Co nás to bude stát?
- Kde se to může pokazit?

Cíl projektu

- *definovaný stav na konci projektu*
- **S** - Specific – specifické, konkrétní cíle
- **M** - Measurable – měřitelné cíle
- **A** - Achievable/Acceptable – dosažitelné/přijatelné
- **R** - Realistic/Relevant – realistické/relevantní (vzhledem ke zdrojům)
- **T** - Time Specific/Trackable – časově specifické/sledovatelné

Příklady cílů projektu

- Zvýšení povědomí veřejnosti o genderově podmíněném násilí
- Orgány regulace reklamy mají při posuzování zákonnosti reklamy k dispozici sadu případových studií nezákonných reklam zahrnujících sociologické a právní rozборы. Vznikne 4-5 případových studií.
- **Vymyslete cíl projektu pro téma: Politická participace žen bez domova**

Analýza prostředí

- Výzkum
- Zjišťování potřeb
- Znalost prostředí – předchozí zkušenosti
- Odborné informace naše vlastní, případně konzultace

Cílové skupiny

- Cílová skupina - Je skupina osob, kterou chceme projektovými aktivitami zasáhnout, na kterou chceme mít vliv.
- Může být jednak přímý – vzděláváme konkrétní skupinu osob
- I nepřímý – veřejnými akcemi vytváříme tlak na politiky a političky
- Nesmí být příliš velká, neurčitá – „široká veřejnost“ NENÍ cílová skupina

Aktivity, metody

- To, jak budeme dosahovat cíle – uspořádáme konferenci, uděláme výzkum, zorganizujeme demonstraci...
- AKTIVITY - jednotlivé dílčí činnosti, které vedou k realizaci VÝSTUPŮ- rozdělení činností mezi členy projektového týmu, dodavatele,...- časové určení – harmonogram
- (zdroj: <https://www.fondnno.cz/res/data/001/003555.pdf>)

Harmonogram projektu, délka trvání

- Harmonogram projektu je označení pro časový plán projektu, který obsahuje posloupnost provedení jednotlivých činností, plánovaná data plnění těchto činností a klíčové milníky projektu.
- Zdroj:
<https://managementmania.com/cs/harmonogram-projektu>
- Existují různé sofistikované metody plánování: kritická cesta, gantův diagram

Rozpočet

- navázaný na aktivity – rozsah, způsob realizace, ... - popsány v žádosti
 - transparentní - přehledný- členěný na položky- položky jdou snadno přiřadit k aktivitám
 - přiměřený – ceny v místě obvyklé
- > platí pro dotační/grantové projekty, u vlastních projektů si můžete dělat, co chcete 😊

Rizika projektu

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Projektov%C3%A1_rizika
- Tato kategorie vypadá banálně a dá se sem „něco napsat“, ale může velmi dobře sloužit při skutečné realizaci

Shrnutí

- **co** chcete dělat?
- **proč** to chcete udělat?
- **komu** to bude sloužit?
- **jak** potřebné činnosti organizačně zajistíte?
- **za kolik?**- podrobný a realistický odhad finančního objemu

Životní cyklus projektu

- 1. Iniace a zahájení projektu:** V této fázi je důležité si ověřit a upřesnit cíle projektu, jeho účel, personální obsazení, kompetence. Měla by se vytvořit Zakládací listina projektu a všechny uvedené náležitosti v ní by měly být vyjasněny.
- 2. Plánování:** Vychází ze Zakládací listiny projektu. Dochází k zpřesnění definice předmětu projektu, je vytvářen taktický plán pro realizaci projektu. V této fázi se vytváří projektový plán.
- 3. Vlastní realizace projektu a koordinace:** Dochází k realizaci naplánovaných aktivit projektu, v jejichž průběhu je třeba je kontrolovat a porovnávat s projektovým plánem. Součástí této fáze je projektová komunikace, motivace členů týmu a řízení kvality.
- 4. Monitorování a kontrola:** V této fázi dochází ke kontrole výkonu realizačních složek projektu s projektovým plánem. Kontroluje se dosažení cílů projektu, čas, náklady, působící rizika a dosažená kvalita.
- 5. Uzavření:** Dochází k předání předávacích protokolů, akceptaci výsledků projektů zákazníkem a závěrečnému vyúčtování.

Jaké mohou být typy projektů v oblasti rovnosti žen a mužů

- Podle tématu – nerovné odměňování, sladování, zlepšení situace marginalizovaných skupin, osvětové, investiční,...
- Podle toho, kdo projekt realizuje – neziskový sektor, firma, veřejná správa,...
- Podle zdroje financí - vlastní finance, státní rozpočet, EU, soukromé nadace,...

Zadání cvičných projektů

- <https://mseu.mssf.cz/>